

NOTA DE PREMSA

Barcelona, 4 de juny de 2020

El sistema educatiu català no detecta la majoria de l'alumnat vulnerable: el 28,6% dels infants estan en risc de pobresa, però només el 6,6% dels alumnes de primària i el 5,7% dels de secundària són identificats com alumnat amb risc educatiu

- **A Catalunya no hi ha unes indicacions comuns per la detecció de l'alumnat vulnerable que permeti una lluita eficaç contra la segregació escolar**
- **La Fundació Bofill presenta una eina de detecció d'alumnes amb risc educatiu perquè els ajuntaments puguin distribuir-los equilibradament, no es concentrin en determinats centres i eviti la segregació escolar**
- **Crida als grups municipals a promoure debats i mocions als plens que instin a l'adopció de mesures que combatin la segregació escolar**

El procés de preinscripció 2020/21 incrementarà la segregació escolar

La preinscripció ordinària pel curs 20/21 s'ha desenvolupat de manera excepcional: sovint sense portes obertes, amb poc acompanyament a les famílies i principalment de manera telemàtica. Aquestes obstacles han impedit a moltes famílies entregar la sol·licitud a temps i han de fer la matriculació fora de termini.

Per norma general, la vulnerabilitat d'aquests alumnes que es matriculen tard és major, ja que procedeixen de famílies menys informades sobre el procés de matriculació o que han hagut de deixar els seus municipis recentment per motius econòmics o familiars.

Aquest fet incrementarà la segregació escolar a Catalunya, si no s'apliquen mesures específiques. Catalunya [es troba ja en una situació preocupant i és un dels països més segregats d'Europa](#).

Sense l'aplicació d'accions decidides, tot apunta que aquest alumnat acabarà matriculat als centres més segregats i amb més complexitat. Aquests són centres amb més vacants, escoles i instituts menys desitjats i on habitualment es concentra un gran nivell de complexitat.

Per evitar que la matrícula fora de termini i la matrícula viva posterior generin més segregació en els centres amb més dificultats cal que des del món local s'impulsin les següents mesures:

- Establir urgentment circuits de detecció entre tots els agents implicats (Ajuntament, Inspecció, EAP i centres educatius).
- Acordar indicadors de vulnerabilitat que permetin identificar a tot l'alumnat en risc educatiu.
- Crear criteris de distribució equilibrada de l'alumnat per evitar que els alumnes més desafavorits es concentrin en els centres més complexos.
- Començar a preparar un pacte de ciutat de cara al curs vinent per conscienciar sobre la segregació i arribar a acords entre tots els agents implicats (Ajuntament, Inspecció, Escoles, AMPAS...). Aquest pas és fonamental pels 65 municipis que han incrementat els seus nivells de segregació als últims cinc anys i dels 12 municipis que porten 12 anys empitjorant [consultar els nivells l'estat i evolució de la segregació escolar municipi per municipi].
- Fer més estratègica la Comissió de Garanties i convocar reunions periòdicament per prendre decisions desegregadores.
- Crear una oficina d'escolarització municipal (OME) pel curs 20/21 com instrument de col·laboració entre el Departament d'Ensenyament i l'Ajuntament per informar a les famílies sobre l'oferta educativa, procurar la distribució equilibrada de l'alumnat, rebre sol·licituds d'escolarització i supervisar el procés d'admissió. Actualment, a Catalunya hi ha 58 municipis no disposen d'OME.

La detecció acurada i a temps de l'alumnat vulnerable és clau per evitar la segregació escolar

En aquest moment, just després de la preinscripció, millorar els mecanismes d'escolarització equilibrada és fonamental. La urgència actual se situa en la detecció d'alumnat vulnerable (alumnes amb necessitats específiques de suport educatiu, NESE), que actualment és molt baixa i desigual:

- El 28,6% dels infants estan en risc de pobresa, però els centres educatius només tenen detectat un 6,6% de NESE B (alumnat amb risc educatiu per raons socioeconòmiques) a primària i un 5,7% a secundària. Aquesta diferència es deu a la falta de criteris clars sobre detecció.
- L'absència de protocols provoca grans diferències entre els nivells de detecció dins del territori, amb municipis que gairebé no detecten vulnerabilitat entre els alumnes i altres que ho fan ajustadament en nivells semblants al de les taxes de pobresa.

- El 56,56% dels municipis de més de 10.000 habitants fa una detecció per sota de la mitjana tant a P3 com a 1r d'ESO, el que comporta greus conseqüències per la segregació escolar.
- Molts municipis amb una alta taxa de detecció d'alumnes amb risc educatiu són també exemples de polítiques d'equitat actives i baixos nivells de segregació, com Manlleu, Mataró, Olot, Palamós o Banyoles.

Per tant, per aturar els processos segregadors és indispensable que els municipis facin servir protocols de detecció d'alumnat vulnerable, que permeti fer una matriculació amb criteris de distribució equilibrada de l'alumnat entre els centres educatius.

Per aquest motiu, la Fundació Jaume Bofill ha elaborat [un protocol de detecció d'alumnat vulnerable per raó socioeconòmica o d'origen \(NESE B i C\)](#), basat en l'experiència de nombrosos municipis que fa anys que aborden la lluita contra la segregació escolar. El document explica pas a pas quins circuits, criteris de distribució i indicadors d'identificació s'han de fer servir als municipis perquè el procés de matriculació no incrementi la segregació escolar. Algunes de les claus per aconseguir centres escolars més heterogenis durant l'escolarització fora de termini i matrícula viva són:

- Implicar tots els actors (ajuntament, inspecció, EAP, Serveis Socials i centres educatius) en la detecció i que no sigui l'EAP l'únic responsable. La responsabilitat central de l'EAP és fixar els indicadors de vulnerabilitat, revisar els casos on hi hagi dubtes o fer entrevistes més endavant si el centre ho sol·licita.
- Consideració automàtica com alumnat vulnerable pel fet de ser beneficiari de ajuts de menjadors i altres transferències, membre de famílies ateses pels Serveis Socials, alumnat nouvingut...
- Clarificar els circuits d'entrevistes, acompanyament i escolarització per millorar la rapidesa i l'abast de la detecció i evitar així la infradetecció actual.
- Pactar els indicadors de vulnerabilitat entre tots els implicats en escolarització per facilitar la detecció des de l'oficina municipal d'escolarització. Aquests indicadors han de ser diversos i adaptats a les característiques i creixement actual de la vulnerabilitat. Per exemple: famílies amb dos progenitors a l'atur, famílies que resideixen en infrahabitats, famílies ateses pels Serveis Socials, infant tutelat, etc.
- Instaurar uns criteris de distribució dels alumnes NESE prioritzant els centres que no en tenen i bloquejant els grups que ja són molt complexos.

El protocol està basat en l'experiència d'Ajuntaments que porten anys desenvolupant estratègies desegregadores. Fins ara no s'havien compartit amb aquest nivell de precisió. **L'eina permetrà als municipis fer una detecció major dels casos de vulnerabilitat des del període de fora de termini i assegurar que aquests alumnat no es concentra als centres més vulnerables.**

Des de la Fundació Bofill instem a les administracions a incloure pautes desegregadores per evitar l'augment d'una segregació escolar ja molt alta.

- Demanem al Departament d'Educació que emeti unes indicacions estandarditzades sobre detecció d'alumnes NESE
- Cal que els ajuntaments assumeixin la seva responsabilitat en la lluita contra la segregació escolar i liderin un pacte entre tots els actors educatius per afavorir una millor detecció de l'alumnat NESE.

Catalunya no es pot permetre que la detecció prèvia d'alumnes vulnerables i lluita contra la segregació sigui fruit de la voluntat d'uns pocs municipis. Sense la implicació de les administracions i protocols clars per guiar l'escolarització serà impossible evitar l'agreuament de la segregació escolar. Animen a **l'administració a ser proactiva i enviar missatges clars per evitar la dispersió que hi ha actualment en la detecció de la vulnerabilitat.**

Crida a promoure mocions i debats per instar la posada en marxa de mesures per combatre la segregació escolar des del món local

La lluita contra la segregació és responsabilitat de tots, i es poden emprendre accions més enllà del govern municipal i el Departament d'Educació.

La Fundació Jaume Bofill fa una crida als partits polítics municipals a presentar mocions que promoguin debats i acords accionables en la lluita contra la segregació en les seves ciutats. Per aquest motiu, s'inicia [una campanya de comunicació](#) amb els grups municipals de les principals ciutats catalanes, consistent en:

- [Model de moció](#) que promogui un debat informat i la presa d'acords i compromisos en el consistori
- [L'estat de la segregació escolar en els municipis catalans](#)
- [Guia d'accions per combatre la segregació des del món local](#)
- Webinars sobre Com combatre la segregació escolar?

La **ciutadania** compromesa amb l'equitat educativa, pot ser un agent actiu en la lluita contra la segregació. Es presenta [un kit d'activista](#) amb:

- [Informació sobre la segregació escolar a Catalunya per municipis](#)
- Tweets i posts per mobilitzar en les xarxes socials amb l'etiqueta [#DeSegregACCIÓ](#)
- [Contacta amb els mitjans de comunicació locals](#)
- [Escriu al teu alcalde o regidor](#)

Contacte:

Ismael Palacín, director de la Fundació Bofill: 620 587 300 – ipalacin@bofill.cat

Joan Cuevas, cap de projectes a la Fundació Bofill: 605 09 72 47 – jcuevas@bofill.cat

